

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД
№ .....РД09-3531/01.11.....2023 г.

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията, чл. 12 от Устройствения правилник на Министерство на образованието и науката, чл. 2, ал. 3 и чл. 3, ал. 1, т. 3 от Постановление № 157 Министерския съвет от 7 юли 2022 г. за определяне на органите и структурите, отговорни за изпълнението на Плана за възстановяване и устойчивост на Република България и на техните основни функции, обн., ДВ, бр. 54 от 2022 г., изм. и доп., бр. 70 и 85 от 2022 г., бр. 47 и 63 от 2023 г.

НАРЕЖДАМ

I. Утвърждавам актуализирана Политика на Министерството на образованието и науката за борба с измами, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране и мерките за докладване и коригиране на сериозни нередности като Структура за наблюдение и докладване по Плана за възстановяване и устойчивост съгласно приложението.

II. Отменям Заповед № РД09-1726/04.08.2023 г. и утвърдена с нея Политика на Министерството на образованието и науката за борба с измами, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране и мерките за докладване и коригиране на сериозни нередности като Структура за наблюдение и докладване по Плана за възстановяване и устойчивост.

Заповедта и приложението към нея да се публикуват на интернет страницата на Министерството на образованието и науката в разделите „Нормативни актове“ и „План за възстановяване и устойчивост“

Контрол по изпълнение на заповедта възлагам на г-жа Наталия Митева, заместник-министър на образованието и науката.

1.11.2023 г.

Х

ПРОФ. ГАЛИН ЦОКОВ
Министър на образованието и науката
Signed by: Galin Borisov Tsokov

**ПОЛИТИКА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ЗА БОРБА С ИЗМАМИ, КОРУПЦИЯ, КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ И ДВОЙНО
ФИНАНСИРАНЕ И МЕРКИТЕ ЗА ДОКЛАДВАНЕ И КОРИГИРАНЕ НА
СЕРИОЗНИ НЕРЕДНОСТИ КАТО СТРУКТУРА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И
ДОКЛАДВАНЕ ПО ПЛАНА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ**

С Постановление № 157 на Министерския съвет от 7.07.2022 г. за определяне на органите и структурите, отговорни за изпълнението на Плана за възстановяване и устойчивост на Република България, и на техните основни функции (ПМС № 157 на МС), Министерството на образованието и науката (МОН) е определено като Структура за наблюдение и докладване.

Съгласно чл.2, ал.3 от ПМС № 157 на МС лицата, отговорни за управлението и изпълнението на Плана, предприемат необходимите мерки, свързани с предотвратяването на измами, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране от Механизма и от други програми на Съюза, както и от други национални или международни източници на финансиране. В изпълнение на Постановлението МОН прилага мерки за превенция, установяване, докладване и коригиране на случаи на конфликт на интереси, корупция, измама и двойно финансиране и възстановяване на неправомерно получени средства от крайните получатели (КП).

Като отговорна институция - част от държавната администрация, в съответствие с Кодекса за поведение на служителите в държавната администрация (приет с ПМС № 57/2020 г.) от служителите на МОН се очаква да поддържат високи правни, етични и морални стандарти, да се придържат към принципите на почтеност, обективност и честност и да се противопоставят на измамите, корупцията, конфликта на интереси и двойното финансиране при изпълнение на държавната служба. Със Заповед № РД09-1776/26.08.2021 г. (изм. и доп. със Заповед № РД 09-5811/30.11.2022 г.) министърът на образованието и науката е утвърдил нов Кодекс за поведение на служителите в МОН, който включва Глава V „Антикорупционно поведение“. Изискванията за това поведение са съобразени със Закона за противодействие на корупцията (ЗПК) в сила от 06.10.2023 г.

Понятията измами, корупция и конфликт на интереси се използват за описване на широк кръг от нарушения. Настоящата Политика е съобразена с определенията за измама и корупция съгласно Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 05.07.2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред, транспонирана в българското законодателство с Наказателния кодекс и Закона за административните нарушения и наказания. В допълнение по отношение на корупцията, осъществявана от лица, заемащи висша публична длъжност, е приложим ЗПК. Разпоредбите на Глави V „Декларации“, VIII „Конфликт на интереси“ и XI „Административнонаказателни разпоредби“ от ЗПК се прилагат съответно за служителите в администрацията на органите на изпълнителната власт, в това число на териториалните звена, служителите в администрацията на органи, създадени със закон, с изключение на служителите, които заемат технически длъжности.

Легалната дефиниция на конфликта на интереси във връзка с изпълнение на бюджета на Европейския съюз се съдържа в Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18.07.2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, а в националната нормативна рамка определението за конфликт на интереси и правилата за установяването му са регламентирани в ЗПК (Глава VIII.

„Конфликт на интереси“, Раздел I „Дефиниции“, чл. 70, 71, 72). Съгласно чл. 70 от ЗПК, конфликт на интереси възниква, когато лице, заемащо висша публична длъжност, има частен интерес, който може да повлияе върху безпристрастното и обективното изпълнение на правомощията или задълженията му по служба.

Настоящата Политика се придържа към легалната дефиниция за корупция по смисъла на чл. 3, ал. 1 от ЗПК.

Измамата е с цел лично облагодетелстване, облагодетелстване на свързано лице или трета страна, или загуба за друго лице, като умисълът е основният елемент, който ги отличава от нередностите. Корупцията е злоупотреба с власт, нарушаване или липса на изпълняване на служебни задължения с цел пряко или косвено извличане на наследваща се материална или нематериална облага за себе си или за други лица. Конфликт на интереси е налице, когато безпристрастното и обективно упражняване на официалните функции на едно лице е опорочено по причини, свързани със семейството, емоционалния живот, политическа или национална принадлежност, икономически или други интереси, споделяни например с кандидат или получател на средства от ЕС.

Нередност е всяко нарушение на разпоредба на правото на Общността, в резултат на действие или бездействие от икономически оператор, което е имало или би имало за резултат нарушаването на общия бюджет на Общностите или на бюджетите, управлявани от тях, или посредством намаляването или загубата на приходи, произтичащи от собствени ресурси, които се събират направо от името на Общностите или посредством извършването на неоправдан разход.

Измамата, корупцията, конфликтът на интереси и двойното финансиране не само имат потенциално финансово отражение, но може да доведат и до увреждане на репутацията на организацията, отговаряща за ефективното и ефикасно управление на финансовите средства. Това е от особено значение за публичните организации, отговарящи за управлението на средствата на ЕС.

Съгласно одобрената със Заповед № ЗМФ-526/01.07.2022 г. на заместник министър-председателя по еврофондовете и министър на финансите Система за управление и контрол на Плана за възстановяване и устойчивост (СУКПВУ), участниците в процеса по управление и изпълнение на Плана – КП, Структура за наблюдение и докладване (СНД), дирекция „Национален фонд“, ИА ОСЕС, АФКОС, прилагат контроли за предотвратяване, установяване и коригиране на измами, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране. Функциите по разследване се извършват от компетентните за това органи, в рамките на правомощията им по европейското или национално право: Прокуратурата на Република България, Европейската прокуратура, Комисията за противодействие на корупцията (КПК), АФКОС и ОЛАФ. Информацията по случаите на сериозни нередности се въвежда, обновява и съхранява в специален модул в информационната система за Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ) (ИСУН 2020).

Отговорности

От страна на МОН отговорността за управлението на риска от измами, корупция, конфликт на интереси и двойно финансиране е делегирана на Изпълнителна агенция „Програма за образование“ (ИАПО), която е второстепенен разпоредител с бюджет (ВРБ) към МОН. Във връзка с горното е издадена Заповед № РД 09-73/18.01.2023 г. на министъра на образованието и науката, допълнена със Заповед № РД09-849/13.04.2023 г. на министъра на образованието и науката, която пряко касае прилагането на Постановление № 157 на МС от 07.07.2022 г. за определяне на органите и структурите, отговорни за изпълнението на

План за възстановяване на устойчивост на Република България, и на техните основни функции.

ИАПО има функционални задължения по:

- извършване на редовен преглед/текущо за допускане на риск от измами чрез определен служител/и и/или екип за оценка на риск от измами;
- установяване на ефективна политика за борба с измамите и/или план за ответни мерки срещу измамите;
- осигуряване на осведоменост относно измамите и обучение за персонала;
- гарантиране на незабавното насочване от страна на органа по управление и контрол на разследванията, когато такива се предприемат, към компетентните разследващи органи.

Чрез своето ръководство, ИАПО носи отговорност за ежедневното управление на рисковете от измами и предотвратяването им, както следва:

- гарантиране на наличието на подходяща система за вътрешен контрол в съответната област на отговорност;
- предотвратяване и откриване на измами;
- осигуряване на надлежна проверка и прилагане на превантивни мерки в случай на съмнение за измама;
- предприемане на коригиращи мерки, включително административни наказания, когато това е уместно.

За извършване на всички действия по изпращане и получаване на данни във връзка с отчитането на оперативните споразумения за изпълнение на съответната реформа в ПВУ,) са създадени профили в ИСУН на определени експерти от отдел „Политики за стратегическо развитие“, дирекция „Политики за стратегическо развитие, квалификация и кариерно развитие“ в МОН.

Права и защита на подателите на сигнали

Всяко лице има право да подава сигнали за нередности, възникнали във връзка с изпълнението на проекти по Плана за възстановяване и устойчивост.

Сигнали могат да бъдат подавани и устно, писмено и по електронна поща, като е осигурена възможност и за анонимно подаване на сигнали чрез бутон за нередности. Общата уредба на подаването и разглеждането на сигнали се съдържа в Глава VIII от Административнопроцесуалния кодекс.

Защитата на подателите на сигнали е регламентирана в чл. 108, ал. 2 от АПК - никой не може да бъде преследван заради подаването на предложение или сигнал.

Със Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения (ЗЗЛПСПОИН), се уреждат условията, редът и мерките за защита на лицата в публичния и в частния сектор, които подават сигнали или публично оповестяват информация за нарушения на българското законодателство или на актове на Европейския съюз, които застрашават или увреждат обществения интерес, както и редът и условията за подаване и разглеждане на такива сигнали или публично оповестена информация. Законът се прилага и за лица, свързани с лицата, които подават сигнали или публично оповестяват информация за нарушения, като той не отменя правилата на действащата нормативна уредба, предвиждаща съществуването на различни органи с правомощия за проверка на сигнали в различни сфери на публичния сектор. Законът има и за цел да осигури защитата на лицата в публичния и в частния сектор, които подават сигнали или публично оповестяват информация за нарушения на българското

законодателство или на актове на Европейския съюз, станала им известна при или по повод изпълнение на трудовите или служебните им задължения или в друг работен контекст. Съгласно чл. 6, ал. 1 от ЗЗЛПСПОИН, лице, подаващо сигнал за нарушения чрез вътрешен или външен канал по смисъла на този закон, има право на защита, когато са изпълнени едновременно следните условия: е имало основателна причина да счита, че подадената информация за нарушението в сигнала е била вярна към момента на подаването ѝ и че тази информация попада в обхвата на приложното поле на чл. 3 от него и когато е подало сигнал за нарушение при условията и по реда на този закон. Право на защита има и лицето, което подава сигнал за нарушение по чл. 3 и до институции, органи, служби или агенции на Европейския съюз.

Основните мерки за защита на лицата, подали сигнали са напр.:

- стриктно прилагане на чл. 4, ал. 5 от Кодекс за поведение на служителите на МОН, съгласно който служителите са длъжни да опазват и да не разкриват извън установения ред информация за физически и юридически лица и организации, станала им известна при или по повод изпълнение на служебните им задължения и представляваща законово защитена тайна;

- в длъжностните характеристики на служителите в „Центъра за административно обслужване“ на МОН – дирекция ЧРАО, е вписано задължение за гарантиране на конфиденциалност;

- във Вътрешните правила за организацията на административното обслужване в МОН са утвърдени критерии за конфиденциалност;

- декларации за конфиденциалност.

Подаване на сигнали за нередност

Сигналите може да касаят технически, финансови или административни нередности, такива, свързани с подписани договори за предоставяне на безвъзмездна помощ извършени нарушения в процеса на договарянето, изпълнението на проектите и други. Изложените в сигналите обстоятелства се разглеждат и проверяват. В случай на потвърждаване на тяхната достоверност се вземат необходимите мерки.

Във връзка с подобряване организацията и изпълнението на дейностите по ПВУ МОН е осигурил постоянна възможност за подаване на писмени сигнали за нарушения и нередности и предложения от гражданите и бизнеса.

На интернет страницата на МОН <https://mon.bg> е осигурена възможност за анонимно и неанонимно подаване на писмени сигнали за нередности.

Неанонимно подаване на сигнали

На началната интернет страницата <https://mon.bg> са обявени:

– signal.npvu@mon.bg за нередности и сигнали по НПВУ

Електронният адрес се администрира от служители в отдел „Политики за стратегическо развитие“ в дирекция „Политики за стратегическо развитие, квалификация и кариерно развитие“ в МОН.

– priemna@mon.bg, обявен на заглавната страница на сайта на МОН и в раздел „Административно обслужване“, рубрика „Център за административно обслужване“.

Електронният адрес се администрира от служители в отдел „Административно обслужване и секретариат“ в дирекция „Човешки ресурси и административно обслужване“ (ЧРАО) в МОН.

– anticorruption@mon.bg, обявен на началната страница на сайта на МОН за директно подаване на сигнали за корупция. Обработката на данните и последващите действия са в рамките на функционалните задължения на Инспектората на МОН.

– телефонни номера, обявени на заглавната страница на сайта на МОН:

0800 16 112 - телефон за сигнали и предложения “green telephone”;

02/ 9217 760 - телефон на приемен офис за граждани и институции.

Предвидена е възможност за заинтересованите страни да подават на място в МОН сигнали и предложения чрез поставена кутия с надпис „**Кутия за мнения и коментари**“ и **“Feedback and comments box”** - МОН, вход „Запад“, етаж Партер, между стая № 3 и № 4. Кутията се проверява текущо, което е ангажимент на дирекция ЧРАО и се предприемат действия по компетентност в зависимост от естеството на постъпилите сигнали, предложения и др.

В Центъра за административно обслужване, стая № 5 „Приемна“ на МОН са осигурени условия за среща „лице в лице“ между граждани и служители на МОН. Приетият устен сигнал се документира.

Анонимно подаване на сигнали

На началната интернет страницата <https://mon.bg> е осигурена възможност за анонимно подаване на сигнали по НПВУ на Република България чрез следния „бутон“:

Анонимно постъпилите сигнали се разглеждат от служители в отдел „Политики за стратегическо развитие“ в дирекция „Политики за стратегическо развитие, квалификация и кариерно развитие“ (ПСР в д ПСРККР) в МОН.

Отдел ПСР в Д ПСРККР разглежда анонимно получени сигнали, анализира и оценява дали същите съдържат информация за действително или потенциално неправомерно поведение по смисъла на член 3, параграф 2 и член 4, параграф 2 от Директива (ЕС) 2017/1371 или за конфликт на интереси по смисъла на чл. 61 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 или Закона за противодействие на корупцията (обн., ДВ, бр. 84 от 6.10.2023 г., в сила от 6.10.2023 г.). При положително заключение съответният сигнал се регистрира в Eventis.

По регистрираните в Eventis R7 сигнали се предприемат действия по компетентност от общата и специализираната администрация на МОН при спазване на принципите за субординация и координация, съгласно чл. 2, ал. 1, т. 5 от Закона за администрацията и принципа на йерархична подчиненост, съгласно чл. 18 от Закона за държавния служител.

Разследване

В зависимост от естеството на сериозната нередност (измама, корупция или конфликт на интереси) компетентни органи да извършат проверка с цел установяване на

престъпление или нарушение и последващо разследване по реда на Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) са:

1. при данни за измама, корупция (подкуп) или конфликт на интереси (свързани лица), съгласно националното законодателство и Финансовия регламент – Прокуратурата на Република България и Европейската прокуратура. При наличие на законен повод и достатъчно данни за извършено престъпление се образува досъдебно производство по реда на НПК с постановление на прокурора. Когато е убеден, че са събрани необходимите доказателства за разкриване на обективната истина и за повдигане на обвинение пред съда, прокурорът съставя обвинителен акт и делото се предава на съд. При данни за конфликт на интереси по смисъла на чл. 70 от ЗПК разследването е от компетентността на КПК и Инспектората на МОН.

Настоящата Политика е съобразена с разпоредбата на чл. 46, ал. 1 от Закона за администрацията (ЗА). Съгласно същата Инспекторатът на МОН е на пряко подчинение на министъра на образованието и науката за осъществяване на административен контрол.

Съгласно § 1, т. 6 от ДР на ЗА (нова - ДВ, бр. 85 от 2017 г.) легалната дефиниция за административен контрол е: „дейност за проверка и оценка на действията на администрацията за съответствие с нормативните и вътрешноведомствените актове с цел ефективност, прозрачност в управлението и предотвратяване на корупцията“.

В изпълнение на чл. 46, ал. 11 от ЗА, при прилагането на настоящата Политика следва да се има предвид, че Инспекторатът не извършва проверки относно бюджетната дисциплина.

Настоящата политика е приета със Заповед № РД09-3531/01.11.2023 г. на министъра на образованието и науката и е публикувана на официалния сайт на МОН.